

Elementer Müzik Yapmak: Orff Yaklaşımı Çerçevesinde Müzik ve Hareket Eğitimi

Atilla Coşkun Toksoy

Müzik en genel haliyle ‘seslerle kendini ifade etme sanatı’ şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanımlama müziksel iletişim süreci içindeki öğelerle ilgili olarak genişletilip, çeşitlendirilebilir. Ancak müzik; insanın çok yönlü varlığı göz önüne alındığında bir sanat alanı olduğu kadar, amaçlara ulaşmada kullanılan bir eğitim aracı olarak da karşımıza çıkar. Bu yaklaşımı ‘müzikle eğitim’ ya da ‘eğitim için müzik’ olarak adlandırmak mümkündür.

Çağdaş müzik eğitimi, bireyin müzik potansiyelinin ve yaratıcılığının açığa çıkarılıp geliştirileceği bir öğrenme süreci olarak tanımlanabilir. Bu süreç ise, bireysel ve grup çalışmaları yoluyla, bireylerin aktif katılımının sağlandığı ve yaratıcılığa yönlendirildikleri bir öğrenme ortamı gerektirir.

Temel müzik eğitimi; adından da anlaşılacağı gibi müzik ve müziksel ifade ile ilgili en yalın ve en temel müzik yaşantılarının gerçekleştiği süreçtir. Bu süreç, bireyi daha karmaşık ve üst düzeydeki müzik yaşantılarına hazırlar, bu yaşantılar için esas teşkil eder. Bu yönüyle temel müzik eğitimi, insan yaşantısının bebeklikten olgunluğa kadar tüm evreleri için geçerliliğini korur. 20. yüzyılda Dalcroze, Kodaly, Orff, Suzuki gibi eğitimcilerin ortaya koydukları prensipler temel müzik eğitimine büyük gelişme ve yenilikler getirmiştir. Tüm bu eğitimcilerin arasında Orff, temel müzik eğitiminde ‘elementer’ olgusunu kendine özgü prensipler ve işleyiş içinde tanımlayarak, bugün dünyaca yaygın, bilinen, uygulanan ve uyarlanan temel müzik eğitimi anlayışı Orff-Schulwerk’i ortaya koymuştur.

Orff-Schulwerk tanımlaması ilk kez 1930 yılında Carl Orff ile Schott Yayınevinin (Schott-Verlag) görüşmeleri sırasında ortaya çıkmıştır. Bu tanım Paul Hindemith’in op. 44 *Schulwerk für Instrumentalzusammenspiel* ile Elma ve Erich Doflein’in *Geigenschulwerk* yapıtlarının başlıklarına dayanır. *Schulwerk*, belli becerileri öğretmeye yarayan bir yöntem/eğitim yaklaşımı anlamını taşır.

Günümüzde ise Orff-Schulwerk Carl Orff ve Gunild Keetman’a uzanan bir müzik ve hareket yöntemine/yaklaşımına verilen addır. Bu yaklaşım Dorothe Günther, Carl Orff, Gunild Keetman, Wilhelm Keller ve Hermann Regner’in basılmış kitaplarından, bütüncü kuramsal makale ve görüşlerinden, ayrıca yaşanan ve geliştirilen uygulama deneyimlerinden oluşmaktadır.

Orff-Schulwerk’in geçmişi Münih’te bir jimnastik ve dans okulu olan Günther Okulu’na dayanmaktadır. Burası bir anlamda Orff-Schulwerk atölyelerinin yapıldığı

yer olmuştur. Orff'un çalışmalarının ve Günther Okulu'ndaki çalışmaların temelini oluşturan başlıca koşullar;

- Kendiliğinden ve yaşayarak yapma konusundaki yenilikçi eğitsel kurallar,
- Müzikolog Curt Sachs'ın Kuramı,
- Emile Jaques-Dalcroze'un ritmik anlayışı,
- Dansçı Mary Wigman'ın dışavurumcu dans anlayışı olarak sıralanabilir (Kugler 2003: 70).

Orff'ta 'elementer müzik' fikrinin uyanmasında özellikle iki isim öne çıkmaktadır. Orff, dansçı Mary Wigman ile ilgili şöyle der: "İşitilmeyen bir müzikalite dansına hayat veriyordu. Bedeni'yle müzik yapıyor ve müziği cisme dönüştürebiliyordu. Dansı benim için elementerdi. Ben de elementer olanı, elementer müziği arıyordum" (Kugler 2003: 71). Bu arada hemen belirtmek gerekir ki, Wigman, Avrupa dışı müzikte kullanılan vurmali çalgıları dansına eşlikte yoğun olarak kullanıyordu.

Ayrıca yirmili yıllarda bir araya geldiği Sachsda Orff'u müziksel, etnolojik yönden etkilemiştir. Bu etkiyi özetlememiz gerekirse şu noktalar öne çıkacaktır:

- O sırada ilkel müzik diye adlandırılan Avrupalı olmayan müzik ve yine o dönemde gürültü çıkaran aletler olarak görülen vurmali çalgılar Avrupa müziği karşısında değer kazanmıştır.
- Müzik bedensel bir deneyimdir. Bu deneyim müzik yapan insanın hareketlerinde ve müziğin dansla sıkı sıkıya bağlantısında ifadesini bulur.
- Müzik, kültürler arası yaygınlığa erişmiş örnekleme kuralları, pentatonik ve modal ses dizileri, tek seslilik (bordun) gibi yapılar ve geleneksel modellere uygun doğaçlamalar üstüne kurulur (Kugler 2003: 71).

Orff pek çok değişik kaynaktan beslenen bir sanatçı olarak yukarıda kısaca değinilen etkileşim ve yaşantılar sonucunda müziğe bakışını; "müzik insanın içinde başlar" sözleri ile özetler. Orff'a göre: "Müzik ve müziğin öğrenilmesi insanın içinde başlar. Çalgıyla, ilk parmak dokunuşuyla şu veya bu akortla başlamaz. İlk önce insanın kendi sessizliği vardır; kendini dinlemek, müziğe hazır olmak, kendi yüreğinin vuruşunu ve nefesini duymak... Çocuklar da yetişkinler de müziğe böyle başlamalıdır; bu kadar yalın, böylesine kapsamlı ve kendiliğinden dışı vuran bir biçimde" (Jungmair 2003: 50).

Görüldüğü üzere Orff, müziği ve müzik eğitimi anlayışını oluştururken 'insan'ı merkeze koymuştur. Burada 'insanın doğası', 'insanın varlığı' gibi sorunlar önümüze çıkar. Orff'a göre; 'insanın içindeki müziğin' ne olduğunu irdelemek gerekir. Yalın ve dolaysız bir gözle bakacak olursak, insanın fiziksel varlığında iki temel unsur göze çarpıyor. Bunlardan birincisi nefes, ikincisi ise nabızdır. İnsanın iç ritmini ve hareketini düzenleyen bu iki temel öğedir. Bu iki öğe, farklı niteliklere bürünerek yaşamımızın belirleyicileri arasında yer alırlar. Onları, dışavurumun temel olguları olarak sanatın çeşitli dallarında, resim, müzik ve dansa, duyumsar ve keşfederiz. Bu iki olgu

hareketi yaratır, hareketten ise ‘ritim’ doğar. İşte bu en ‘temel, elementer’ dönüşüm, Orff yaklaşımının çıkış noktasıdır. Günümüzde Orff yaklaşımı ile ilgili en yetkin isimlerden biri olan Haselbach, konu ile ilgili görüşlerini; “Orff-Schulwerk bize hareket içinde nefesin lisana ve şarkıya doğru gelişimini; yine nefesin dans hareketinde beden sınırlarını ve mekânı belirlemesini gösterir; nabzın hareketin ritmiyle insanı kendi bedeninden ses çıkarmaya ve çalgı çalmaya götürüşünü, nabzın dansa beden ve mekânın ritmine dönüşmesini gösterir” şeklinde özetlemektedir (Haselbach 2003: 98).

Bir başka deyişle; “Kendi kalp atışının ve iç ritminin belirlemesiyle müzik yapan kimse Carl Orff’un anlayışına göre ‘elementer hareket’ içindeki insandır” (Jungmair 2003: 50). Orff anlayışındaki müzik ve hareket eğitiminin özgünlüğünü ‘elementer’ kavramı belirler. Bu yaklaşımı açıklayabilmek için bu kavram üzerinde yoğunlaşmak gerekir.

Morin ‘elementer’ sözcüğünün, Latince bir terim olan *elementarius* kelimesinden türetildiğini ve “öğelere ilgili olan- ögesel, ilk(s)el, temel” (Morin 1996: 6) anlamlarına geldiğini belirtiyor. Bu görüşe uygun olarak Uçan da; “eğitimi elementerleştirme ya da elementere indirgemenin, eğitimi en temel, en kolay ve en yalın duruma getirme” anlamına geldiğini söyleyerek “elementer müziğin; insanın çok boyutlu varlık ve davranış yapısından yola çıkan hareket, dans ve dil ile bağlantılı bir müzik” (Uçan 2003: 11) olduğunu ekliyor.

Bu noktada Orff’un ritim temelinde hareket-dans ve dil ile bağlantılı müzik anlayışının eski Yunan’daki müzik anlayışına bir gönderme olduğunu belirtmek gerekir. Bilindiği üzere eski Yunan’da *musike* terimi ile ‘şarkı söylemek’, ‘şarkı söyleyip dans etmek’ ve ‘*kitbara* çalmak’ anlatılmaktaydı. Eski çağda şiir, müzik ve dans birbirleriyle sıkı bir ilişki içinde olduğundan bugünkü anlamda salt müziği anlatan bir kavram yoktu. Orff’a göre ritim temelinde dil, müzik, hareket birlikteliği insanın başlangıçtaki ifade biçimleridir. Orff-Schulwerk’te yer alan çalışmaları ise; “müziğin en eski biçimine ve başlangıçtaki gücüne bir göndermedir” (Schumacher 2003: 4). Hedeflenen, “tümüyle, eski çağlarda örneğine rastladığımız, amatörlerin yaptığı canlı müzik gibi, müzik uzmanı olmayan kimselerin oluşturduğu bir müzik ve müzik çalışmasıdır. Bu amatör eğitimi, her türlü gelişmiş enstrümanla yapılacak uzmanlık eğitiminden önce, temel, elementer müzik öğretisi olarak uygulanabilir” (Orff 2003: 3).

Ülkemizde Orff yaklaşımının tanınmasında büyük payı olan Jungmair, ‘elementer’ kavramının günümüzde temel olarak yanlış anlaşılmakta ve dahası yanlış yorumlanmakta olduğuna dikkat çekmektedir. Etimolojik olarak kelime kökeninin eski Yunanca’dan geldiğini vurgulayarak; kelimenin ‘kendiliğinden yapılan, içten gelecek etkinleşen, kendiliğinden oluşan, gerçekleştirme süreci olarak tanımlanabileceğini’ söylüyor. Bugünkü uygulama açısından ise “Malzeme ve tekniği bilerek, gerçekle-

tirilen duruma serbestçe bir biçim verebilme yetisine sahip olmak, yaratıcı süreç boyunca yapılanları çalarak, oynayarak, çalışarak birbirleriyle kaynaştırmak” (Jungmair 2003: 50) şeklinde anlaşılması gerektiğinin altını çiziyor.

Buraya kadar yapılan açıklamaları da göz önüne alarak ‘elementer müzik’ kavramını kısaca özetleyelim: Elementer müzik, çocuklar için basite indirgenmiş, sınırlı ses malzemesi için özel enstrümanların kullanıldığı basit bir müzik değildir. Elementer müzik antropolojik boyuta sahiptir ve sadece çocuklarla değil yetişkin ve yaşlılarla da bu süreç yaşanabilir. Sanatsal anlamda etkin ve yaratıcı bir yapıya sahiptir. Elementer müziğin temelini müzik, dil ve hareketin birlikteliği oluşturur. Orff’un kendi deyişiyile söyleyecek olursak: “Ses, tekerleme, söz, şarkı söylemek en önemli çıkış noktasıdır... Elementer müzik hiçbir zaman sadece müzik değildir; hareketle, dansla ve lisanla birliktedir. İnsanın kendi yapması gereken müziktir. İnsan bu müzikte sadece dinleyici olamaz, bu müziğe yaparak katılır. Bu müzik dünyevi, doğal, bedenseldir, büyük biçimlere sahip değildir, herkesin öğrenip yaşayabileceği müziktir. Çocuğa göredir” (Schumacher 2003: 4). Bu söylemden rahatça anlaşılacağı gibi elementer müziğin diğer bir özelliği de, insanın yaşına veya özel yeteneklerine veya engellerine bağlı olmayışıdır. Böyle olunca elementer müziğe, sadece müziğe başlangıç aşamasında ilk müzik bilgi ve yaşantılarının aktarıldığı ‘temel müzik eğitimi’ başlığından ya da ‘müzik derslerinden’ daha geniş bir açıyla bakmak gerekir. Müzik ve hareket eğitiminde söz konusu sadece müzik eğitimi değildir; amaç insanın yetiştirilmesidir. Bu bakış açısıyla; ‘elementer müzik ve hareket eğitimi’ insanı bütün antropolojik boyutlarıyla ele alır ve tüm duyuvarlı ile öğrenmesini sağlar. Ses çalışmasından, hareket ve danstan, çalgı çalmaktan, bilinçli müzik dinlemekten, çizmekten, nota yazmaktan ve zihinsel kavrayıştan yola çıkılarak bütünlük içinde öğrenmenin olanakları araştırılır, müzik, dil ve hareket birliğini yaşamının yolu açılır, müzik ve dansta sürekli farklılaşan ifade biçimleri kullanılır” (Jungmair 2003: 50).

Elementer müziğin kuramı ve uygulaması için temel oluşturacak üç boyut şöyle sıralanabilir:

1. Antropolojik boyut
2. Pedagojik boyut
3. İçerik boyutu

Daha önce de belirtildiği gibi elementer müziğin çıkış noktası, müzik değil bireysel ve kendine özgü nitelikleriyle insandır. Böylece müzik yapmanın merkezinde insana yer verilerek, hedefler, içerik, yöntem ve araçlar hep bu düşünce ile düzenlenmektedir.

Elementer müziğin insana bakışını üç özelliğın belirlediği söylenebilir. Bu üç özellik; insanın toplumsal bir varlık olması yaşadığı çevre ve diğer insanlarla ilişki kurabilme yeteneği yaratıcı özelliği ve bedensel varlığıdır.

İnsanın yaşadığı çevresiyle ve içinde bulunduğu toplumla doğru ve düzgün ilişkiler kurması hem bireysel hem de toplumsal açıdan önemlidir. Bugün, insanın bu yeteneklerinin geliştirilmesi çağdaş eğitimin başlıca hedefleri arasındadır. Müzik eğitimi açısından bakıldığında, birlikte müzik yapmak bu yeteneklerin geliştirilmesi için olanaklar ve açılımlar sunabilir. Elementer müziğin ekseninde de birlikte müzik yapmak ve birbirinden öğrenmek vardır. Oyun ortamı içinde bir araya gelen insanlar, birbirlerinin farklı ve benzer özelliklerini tanıma fırsatı bulurlar. Bu özellikler farklı yetenekler olabileceği gibi, engeller de olabilir. Bu yolla değer yargılarını ve kültürel özelliklerini tanırlar ve etkileşimlerde bulunurlar. Elementer müzik yapma sürecinde bireyler kendi bedenlerini kullanarak yaratıcı müzik çalışmalarına katılma şansını elde ederler. Bu çalışma ile birlikte olma, birlikte hareket etme ve müzik yapmanın getirdiği olumlu yaşantılar için çeşitli olanaklar sağlar. Bu satırların yazarı olan araştırmacı, gerek yurtiçinde katıldığı uygulama seminerlerinde, gerekse yurtdışında katılmış olduğu uluslararası seminerde çok kısa sürede 'birlikte müzik yapan grubun yaratıcı dinamiklerini harekete geçirerek, ortak paylaşımına ait ürünler meydana getirmesini' çok net bir şekilde grubun parçası olarak gözlemlene fırsatı bulmuştur. Bu aşamada Cubasch'ın "bireyler arasındaki iletişim biçimleri ve gruplar içerisinde yaşanan süreçler elementer müziğin temel taşlarıdır" (Cubasch 2003: 9) saptamasına tamamen katıldığımızı belirtelim. Büyük bir titizlikle planlanan bu sürecin, insanın özünde var olan sosyal yetkinliklerin geliştirilmesi için anlamı ve önemi büyüktür.

İnsan doğduğu günden ölümüne kadar sürekli öğrenebilen, öğrendikleri ile hayatını yeniden düzenleyebilen, eğitilebilen ve gelişime açık bir varlıktır. Bu özelliği ile her insan yeniliğe ve dolayısıyla yeniliği sağlayan yaratıcı düşünceye ve itkiye sahiptir. İnsanın yaratıcı deneyimler yaşaması ve bu yolla içindeki yaratıcı gücü keşfetmesi, kişiliğini oluşturmada ya da kendini gerçekleştirmesinde büyük önem taşır. Bu deneyimler insanın bütünsel ve çok yönlü yapısı dikkate alındığında, kişisel eğitimi ile bütünlük ve mükemmellik anlamındaki bireysel sağlığını koruma açısından büyük fayda sağlarlar. Bireylerin geçirdikleri yaratıcı süreçler sonucunda kazanmış oldukları olumlu izlenim ve yaşantılar, hayatın başka alanlarında da yaratıcılıklarını kullanmaları için uygun ortamı hazırlar. Yukarıda Jungmair'den alıntılanarak verilen, 'Malzeme ve tekniği bilerek, gerçekleştirilen duruma serbestçe bir biçim verebilme yetisine sahip olmak' ifadesi elementer müzik yapma kavramı içinde yer alan yaratıcı süreci özetlemektedir. Bu düşünce ile Orff sürecinin zirvesinde ve ulaşmak istediği son noktada 'doğaçlama' yer almaktadır. Malzeme ve tekniği bilerek yapılan doğaçlama, yaratıcı güçlerin ortaya çıkarılması için fırsat sunar. Yine Cubasch'tan bir alıntı yapacak olursak: "Bu nedenle elementer müzikte üretmek kopya etmekten önde gelir. Bulmak ve icat etmek, tınılarla, ritimlerle, dil müzik ve hareketle, renklerle ve biçimlerle ve diğer yaratıcı araçlarla doğaçlamak ve oluşturmak bu nedenle çok önemlidir" (Cubasch 2003: 10).

Elementer müzikte bedensellik kavramı ile beden, ruh, zihin bütünlüğü vurgulanmaktadır. Bilindiği üzere çağdaş eğitim yaklaşımı insanın bilişsel, duyuşsal ve devinışsel süreçleri üzerine kurulmuştur. İnsan duyu organları yoluyla dış dünyayı algılar, hisseder, düşünür, hareket eder, zamanı ve mekânı düzenleme yeteneğine sahiptir ve kendini ifade edebilir. Bütün bunların ön koşulu insanın bedensel var oluşudur. Eğitim açısından kalıcı sonuçlar ve istendik davranışların oluşturabilmesi, her türlü çalışmanın insanın bedensel varlığına dayandırılması ile mümkündür. İnsanın kendi bedensel varlığını tanıması ve bütünselliğinin farkına varması, dış dünya ile kuracağı sağlıklı ilişkilerin temel basamaklarından biridir.

Yukarıda kısaca değinilmeye çalışılan antropolojik koşullardan doğan amaçlar doğrultusunda pedagojik prensipler şekillenir. Bu prensipler uygulama ile teori arasındaki somut bağlantıyı oluştururlar. Bugün elementer müzik ve hareket eğitimi ile ilgilenen akademisyenler, pedagojik prensipleri çeşitli şekillerde formüle etmektedirler. Bu çalışmalar arasında büyük farklılıklar olmadığını belirterek şöyle genellemeler verilebilir:

Oyun ortamında birlikte ve birbirinden öğrenme: Eğitsel oyun, kısaca; “Çocuğun beden, ruh ve moral gelişimini sağlayan, haz ve neşe yaratan, ona iyi davranışlar ve alışkanlıklar kazandıran hareketler topluluğudur” (Sel 2000: 9). Bu tanımlamaya uygun olarak oyun ortamındaki insan kendini rahat hisseder, korkmadan doğal merak duygusu ve oyun dürtüsü ile yaratıcı edimlerde bulunabilir. Böyle bir ortamda bireysellik teşvik edilir, insanlar arası ilişkilerde özenli olmanın önemi belirtilerek, bu konudaki olumlu davranışların pekiştirilmesine çalışılır.

İnsanın bedensel varlığı ve çok boyutluluğu: Elementer müzik ve dans eğitiminin temelinde insanın bir bütün olduğu düşüncesi yatar. İnsan tüm boyutlarıyla devinimsel, duygusal, zihinsel ve sosyal olarak ele alınıp geliştirildiğinde, kendi yaratıcı kişiliğini ve birlikte oluşturma becerisini yaşayarak görme şansını elde eder.

Dil, müzik ve hareket birlikteliği: Yukarıda daha önce de belirtildiği gibi dil, müzik ve dans içsel hareketin, insanın bireysel iç ritminin, kalp ve nabız atışının bireysel sanatsal ifade biçimi olarak görülmektedir. İnsan aynı zamanda farklı insanlarla birlikte hareket etme yeteneğine de sahiptir. Dil, müzik ve dans eğitsel anlamda birbirini tamamlayan ve birçok disiplini birden kapsayan alanlar olarak kabul edilir.

Araştırmak ve keşfetmek: Cubasch'ın deyimiyle “Elementer müziğin belirleyicisi ve taşıyıcı gücü yaratıcılıktır” (Cubasch 2003: 11). Önemli olan keşfederek öğrenme sevincini yaşatmak ve geliştirmektir. Bununla beraber hayal gücünün, kendiliğinden yapmanın, canlılığın ve bu yolla kişiliğin bir bütün olarak harekete geçirilmesi hedeflenir. Bulmak, icat etmek, deneme, doğaçlama bu anlamıyla değerlendirilir.

Kendinden sorumlu olmak: Elementer müzikte birey kendi başına yaptığından ve bunun sonuçlarından sorumludur. Bilindiği üzere yaratıcı eğitimde kendi başına yapmak ve kendinden sorumlu olmak etkili bir yol ve önemli bir kuraldır. Bu yol, bireye öğrenme sürecinde yüksek bir motivasyon sağlamanın yanında, keşfederek öğrenmenin keyfini yaşatır. Elementer müzikte pek çok şey etkin olarak keşfedilmekte ve kendi başına oluşturulmaktadır.

Önkoşulsuz ve birlikte yapma: Elementer müzik yapmak için önceden kazanılmış müzik bilgisine ihtiyaç yoktur. En önemli şey 'güzel ve kusursuz müzik yapmak' değildir. Müzik bu anlamda 'oyun aracı'dır. Aktif ve yaratıcı süreçlerle müzik daha iyi kavranabilir ve bireyler kendi kişisel özellikleri, yetileri ve istekleri oranında bu sürece katılabilirler. Bu sayede, farklı yeteneklere ve deneyimlere sahip insanlar birlikte yaratıcı müzik yapabilirler. Burada en önemli olan daha iyi veya kötü olan değil yaşanan süreçtir. Bu süreçte bireyin yaratıcı gücünü geliştirebilmesi, birlikte 'oyuna katılma' ile kurduğu ilişkiler dikkat edilen noktalaradır.

Elementer müzik yapmak için kullanılan çalgılar: Küçük vurmaları ve davullar gibi vurmali ezgisiz çalgılar ile Carl Orff ile Karl Maedler'in birlikte geliştirdikleri vurmali ezgi çalgılardan oluşan *instrumentarium* insanın kendini ifade etmesini sağlayan araçlar olarak görülür. Bu çalgılar, hem grup içinde müzik yapmak için, hem de bireysel doğaçlama ve beste yapmak için kullanılırlar.

Doğaçlama: İnsan, sahip olduğu teknik, donanım ve birikimini kendi buluşu ve keşfi ile birleştirerek doğaçlama yaptığında kendi yaratıcı sanatsal ifadesini ortaya koyar. Birey, müzik ve dans yolu ile kendi içindekini ortaya çıkararak, kendini ifade eder. Böylece kendi sınırlarını görüp tanıyarak yeteneğini geliştirme yolunda ilerler. Doğaçlama insanı arayışa, genel olanı sorgulamaya, yeniden yorumlamaya veya yeni baştan üretmeye götürebilir. Böylece çocuk veya birey hayatta karşılaşmış olduğu problemleri çözmede ve yeni yollar bulmada farklı bakış açıları kazanabilir. Daha önce de sözü geçtiği gibi yaratıcılığın gelişmesinde doğaçlama önemli rol oynar. Yaratıcılığın sonucu ise kısaca 'daha iyi bir yaşam' olarak özetlenebilir.

Elementer müzik yapmak yaşa bağlı değildir: İnsan hayatının sonuna kadar öğrenmeye devam eder. Yaratıcılığını ve merakını kaybetmez. Toplum içinde diğer insanlarla yapıcı, etkin ve üretken ilişkiler kurma ihtiyacı hisseder. Bu sebeple elementer müzik deneyimi her yaştan insana açıktır.

Sonuç

Kısaca özetlenmeye çalışılan bu pedagojik prensipler ışığında içerik boyutu oluşturulur. Elementer müziğin içerik boyutunda müzik, dil ve hareket birlikteliği odak noktasını oluşturur. Konu ve uygulamaların seçilmesinde bu faktörler etkili olurlar.

Düzenlenecek olan etkinlik veya müzik dersi bu üç boyut göz önüne alınarak planlanır. Elementer müzikte içerik açık olmasına rağmen, konular değişken ve izlenecek yol da esnekler. Bu tamamen seçilen hedeflere, çalışılan grubun durumuna bağlı olarak değişebilir. Yine Orff'un kendi deyişle aktaracak olursak: "Müzik eğitimi kişiliğin gelişimini güçlü biçimde etkiler. Bu etkiyi belirleyen, literatürün seçimi ve uygulamanın özelliğidir" (Jungmair 2003b: 19). Bu anlayışla ve bugünkü uygulama göz önüne alındığında her öğretmen veya eğitici kendine özgü yöntem ve teknikler uygulama özgürlüğüne sahiptir. Kimi öğretmen drama ve dil eksenli müzik çalışması yaparken, kimi öğretmen hareket ve dansı ön plana çıkarabilir. Bu noktada 'Orff-Schulwerk bir yöntem midir?' sorusuna mantıklı ve tutarlı bir cevap vermek ihtiyacı doğmaktadır. *Music für Kinder* kitaplarına bakıldığında eğitsel süreci planlamaya ve uygulamaya yönelik ışık tutacak bir yönlendirme ve yöntem bilgisine rastlanmaz. Ancak beş ciltlik eser incelendiğinde temel olarak şöyle bir 'sanal yöntem'den söz edilebilir: Yalından karmaşığa doğru; basit ritmik ve melodik 'yapı taşlarından' bir bütün oluşturulur, yalın bir yapıdan karmaşık bir yapıya doğru; pentatonik diziden başlayıp modal dizilerde gelişerek kadanslı armoniye ulaşılır. Ayrıca *bordun* ve *ostinato* olarak adlandırılan bir eşlik anlayışı da görülür. Bugünkü uygulama çerçevesi ise; değinilen bu müzikal temel esas olmak üzere çok farklı disiplinlerle içi içe geçerek oldukça genişlemiş 'antropolojik temelli yaratıcı müzik etkinliği' görüntüsü vermektedir. Bu uygulama Orff'un fikirleri temelinde, yıllarca süren çalışma ve değişik deneyimler sonucunda ulaşılan noktadır. 'Orff yöntemi' veya 'elementer müzik' ve 'hareket eğitimi' olarak adlandırdığımız kavram günümüzde disiplinler arası yaratıcı bir sanat çalışması olma özelliği ile tüm dünyada yaygınlık kazanmıştır.

Bibliyografya

- Cubasch, Peter. 2003. "Elementer müzik veya müzik ve hareketle bedensel eğitim". *Orff Info 3*. Nazan Laslo (çev.) 8-18.
- Salzburg: Universität "Mozarteum" Institut für Musik- und Tanzpädagogik "Orff Institut" und Orff-Schulwerk-Forum.
- Haselbach, Barbara. 2003. "Orff-Schulwerk Disiplinler Arası Bir Deneyim". Uluslararası Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Sempozyumu, 16-18 Ocak 2003, İstanbul: Orff-Schulwerk Danışmanlık Merkezi Yayını.
- Jungmair, Ulrike. 2003. "Orff-Schulwerk Elementer Müzik ve Hareket Eğitimi Temel İlkeler". Uluslararası Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Sempozyumu, 16-18 Ocak 2003, İstanbul: Orff-Schulwerk Danışmanlık Merkezi Yayını.
- Jungmair, Ulrike. 2003. "Geçmiş ve Geleceğe Bakış". *Orff Info 3*, Nazan Laslo (çev.) , 18-27. Salzburg: Universität "Mozarteum" Institut für Musik- und Tanzpädagogik "Orff Institut" und Orff-Schulwerk-Forum
- Kugler, Michael 2003. "Orff-Schulwerk'in Geçmişi". Uluslararası Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Sempozyumu, 16-18 Ocak, İstanbul: Orff-Schulwerk Danışmanlık Merkezi Yayını.

- Morin, Dr. Francine. 1996. *The Orff-Schulwerk Movement: A Case Study in Music Education*. Kanada: University of Manitoba Publication.
- Orff, Carl. 2003. "Hareketten Doğan Müzik". *Orff Info 3*, çev. Nazan Laslo, 2-8. Salzburg: Universität "Mozarteum" Institut für Musik- und Tanzpädagogik "Orff Institut" und Orff-Schulwerk-Forum.
- Sel, Ruhi. 2000. *Okul Öncesi Çocuklarına Oyunlar-Rondlar*. İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- Schumacher, Karin. 2003. "Müziği Araç olarak Kullanan Sosyal Pedagoji ve Entegrasyon Pedagojisi ile Müzik Terapisi Açısından Orff-Schulwerk'in Anlamı." *Orff Info 5*, Nazan Laslo (çev.), 4-12. Salzburg: Universität "Mozarteum" Institut für Musik- und Tanzpädagogik "Orff Institut" und Orff-Schulwerk-Forum.
- Uçan, Ali. 2003. "Türkiye'de Müzik Eğitiminin Gelişimi, Orff Okul Öğretisi'nin Tanımı Uygulanımı-Uyarlanımı ve Orff Anlayışıyla Temel Müzik Eğitiminin Genel Durumu", Uluslararası Orff-Schulwerk Müzik ve Dans Pedagojisi Sempozyumu, 16-18 Ocak 2003, İstanbul: Orff-Schulwerk Danışmanlık Merkezi Yayını.